

ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI KUTATÁS

a biztosan továbbtanuló középiskolások körében

2004

TÉMAKÖRÖK

A kutatásról
Politikusok és médiaszemélyiségek a listák élén
Változó továbbtanulási stratégiák
Pályaorientáció
Kétszintű érettség
Tájékozódás továbbtanulási kérdésekben
Nyelvtudás: leendő orvosok az élvonalban
Középpontban az internet
Minden második diák külföldön tanulna
Ifjúsági kérdések

FISZ
Alapítva 1996

**MARKETING
CENTRUM**

Inside Word
NYELVI UTÁZTATÓ KÖZPONT

A kutatásról

Milyen alapon választanak a diákok pályát, mit tudnak az oktatást érintő kérdésekről, milyen médiumokból tájékozódnak – néhány kiemelt kérdéskör, melyekre választ keres a Felvételi Információs Szolgálat (FISZ) Országos Középiskolai Kutatása. A kutatás célja, hogy felmérje, mennyire vannak tisztában a diákok az őket érintő kérdésekkel, teljes körű képet adjon a fiatalok oktatással, továbbtanulással kapcsolatos tájékozottságáról, illetve rámutasson mindazokra a területekre, amelyeken több információra lenne szükségük. Ez egyrészt segíti a Felvételi Információs Szolgálat munkáját, hiszen így a döntések nem sejtésekre, hanem valós igényekre alapozva hozhatóak meg. Másrészt természetesen szélesebb kört is érint a felmérés: mindazokat, akik a fiatalokkal foglalkoznak, a jövőjüket tervezik és róluk döntenek, és nem utolsósorban magukat a továbbtanulókat is. Hasonlóan széles körű felmérés, melyben ennyi középiskolás diákot kérdeznek meg, nem készül Magyarországon, így a kutatási eredmények első rangú forrásává válhatnak a továbbtanulókról alkotott képnek.

Az Országos Középiskolai Kutatás immár hagyományosnak mondható: 2002 óta a Felvételi Információs Szolgálat minden évben felmérést végez a 10., 11. és 12. évfolyamos, biztosan továbbtanuló középiskolás diákok körében, így a kapott adatok összehasonlíthatóvá és értékelhetővé válnak. Nem csupán pillanatnyi helyzetelemzést kapunk, hanem tendenciákra, visszatérő vagy épp megújuló területekre, problémákra figyelhetünk fel. Ennek érdekében a kérdések egy része változatlan módon kerül évente a diákok elé, míg más részüket az éppen aktuális oktatási, társadalmi témakörökkel gazdagítja a kutatás anyagát. Ilyen volt 2003-ban a „Hogyan él múltunk a jelenben” c. rész, melyben a diákok kedvenc irodalmi és történelmi személyiségeiket jelölhették meg. Ezt a vonulatot folytatja 2004-ben a XX. századi közélettel kapcsolatos kérdéskör: kit ismernek el, és kit utasítanak el leginkább a hazai és külföldi közéletben a fiatalok.

Az érdeklődés és a részvételi arány évről évre növekszik, azt jelezve, hogy maguk a diákok és a középiskolák is felismerték a kutatás fontosságát, hiszen róluk szól.

A résztvevők számának alakulása

Év	Középiskolák	Diákok
2002	373	12 544
2003	414	26 678
2004	655	34 004

A harmadik Országos Középiskolai kutatásban 655 érettségít adó középiskola 34 004 diákja vett részt. A válaszadók 36 százaléka fiú, 64 százaléka lány. Évfolyamokat tekintve 21 százalékuk 2004-ben érettségizik, 46 százalékuk 2005-ben, 33 százalékuk pedig 2006-ban. A kutatás feldolgozását a Marketing Centrum Országos Piackutató Intézet végezte.

Nem csupán a diákok, hanem a tanárok, középiskolai intézményvezetők is a Felvételi Információs Szolgálat érdeklődésének középpontjában állnak. Így 2003 őszén már az ő körükben is lezajlott egy kutatás, melyben 3654 pedagógus vett részt 298 középiskolából. A kutatás teljes anyaga – a korábbi évek Országos Középiskolai Kutatásával egyetemben – a FISZ Szerkesztőség és Hírtügynökség jóvoltából elérhető a Felvételi Információs Szolgálat weboldalán, a www.fisz.hu címen.

A Hírtügynökség feladata, hogy mindenkinek egyenes utat biztosítson az egyetemre: azaz senki se essen el a sikeres továbbtanulás lehetőségétől csupán azért, mert nem jutnak el hozzá a megfelelő információk. Ennek érdekében az *Egyenes út az egyetemre* c. hírtűjságban évente hat alkalommal, az érettségire való felkészülés menetéhez igazodva olyan tudnivalók kerülnek a diákok elé, melyek hasznosak és elengedhetetlenek a továbbtanuláshoz. A lapot ingyenesen rendelheti meg minden továbbtanulásra készülő diák a FISZ elérhetőségein. Mint a kutatásból is kiderül, az internet szerepe megkerülhetetlenné vált a tájékoztatásban, így a www.fisz.hu oldal rendszeresen foglalkozik a kétszintű érettségi, nyelvvizsga és továbbtanulási kérdésekkel. Az oldalon fel lehet iratkozni az Országos Oktatási Hírlévre, mely kéthetente szállítja a legfontosabb oktatási híreket egyenesen a megrendelők e-mail címére. A FISZ a kutatás közzétételével is hozzá kíván járulni ahhoz, hogy a továbbtanulóknak és az érintetteknek kerülők nélküli utat biztosítson a felsőoktatásba.

- >>>> A mintavétel időpontja: 2004 április, május.
>>>> A kutatásban részt vett középiskolák száma: 655. A kutatásban részt vett diákok száma: 34 004 fő
>>>> A kutatást a Felvételi Információs Szolgálat szervezte info@fisz.hu; www.fisz.hu; Telefon: 06 (1) 473-0769

Az értékelést a Marketing Centrum Országos Piackutató Intézet végezte, info@marketingcentrum.hu; www.marketingcentrum.hu; telefon: 332-9909

FISZ

Alapítva 1996

A mintavétel időpontja: 2004 április, május
A kutatásban részt vett középiskolák száma: 655
A kutatásban részt vett diákok száma: 34 004 fő

Politikusok és médiaszemélyiségek a listák élén

Ki az a személy a XX. századi közéletből, akit a leginkább elismersz? – így hangzott az Országos Középiskolai Kutatás közélettel foglalkozó részének nyitókérdése. Ebben a blokkban arra kerestük a választ, hogy a hazai és külföldi közéleti szereplők közül kiket emelnek ki a középiskolások. Mivel nem szerettük volna bármilyen lista felállításával befolyásolni a diákok választát, meghagyva a lehetőséget a teljes körű válogatásra, igen sok különböző név szerepel a válaszok között.

A hazai közéletet firtató kérdésre a továbbtanulni szándékozó diákok 54 százaléka válaszolt, közülük 2 százalék általános választ adott (pl. én, a szüleim, művészek). Az összesen megjelölt 732 névből 24 szerepelt a válaszok legalább egy százalékában. A hazai elismertségi lista élén Orbán Viktor, Göncz Árpád és Medgyessy Péter áll, a válaszokat leginkább a politika és média világa uralta. (1. sz. táblázat)

Ki az a személy a XX. századi közéletből, akit a leginkább elismersz? (Említési gyakoriság %-ban) (1. sz. táblázat)

Orbán Viktor	19	Fábry Sándor	1
Göncz Árpád	13	Hofi Géza	1
Medgyessy Péter	4	Horn Gyula	1
Kertész Imre	4	József Attila	1
Antall József	2	Kádár János	1
Frei Tamás	2	Mádl Ferenc	1
Havas Henrik	2	Nagy Imre	1
Horthy Miklós	2	Radnóti Miklós	1
Puskás Ferenc	2	Szent-Györgyi Albert	1
Ady Endre	1	Teleki Pál	1
Dávid Ibolya	1	Teller Ede	1
Gálovölgyi János	1	Vágó István	1

Nemek szerinti bontásban általános tendencia, hogy a fiúk gyakrabban említettek politikusokat és sportolókat, mint a lányok – akik viszont a médiából ismert személyiségeket, illetve írókat, költőket jelöltek meg gyakrabban.

A 2004-ben érettségizők az átlagosnál gyakrabban említettek költőket és történelmi személyiségeket, míg a 2005-ben és 2006-ban érettségizők válaszaiban a médiasztárok fordultak elő sűrűbben.

Leginkább elutasított közéleti szereplőt a kérdőívkitöltők pontosan fele nevezett meg, de itt is több mint 500 név szerepelt a kérdőíveken, közülük 21 legalább 1 százalékos említési gyakorisággal. A megjelöltek között még inkább a politikusok uralkák a válaszokat, és a médiasztárok mellett viszonylag sok sportolót említettek elutasított közéleti szereplőként, bár egyenként nem érték el az egyszázalékos említési határt.

Az idén érettségizettek Rákosi Mátyás és Szálasi Ferenc nevét gyakrabban írták fel elutasított közéleti személyként, mint a fiatalabbak. Ez nyilván annak köszönhető, hogy a XX. század történelme a végzős évfolyamon tananyag (2. sz. táblázat).

Ki az a személy a XX. századi közéletből, akit a leginkább elutasítasz? (Említési gyakoriság %-ban) (2. sz. táblázat)

Medgyessy Péter	19	Friderikusz Sándor	1
Orbán Viktor	15	Gresplik László	1
Rákosi Mátyás	9	Havas Henrik	1
Anettka	8	Horthy Miklós	1
Torgyán József	8	Kozsó	1
Csurka István	4	Kövér László	1
Magyar Bálint	4	Kulcsár Attila	1
Kádár János	3	Majka	1
Kovács László	3	Stohl András	1
Horn Gyula	2	Terry Black	1
Szálasi Ferenc	2		

Az egyéni értékrend mellett arról is megkérdeztük a diákokat, szerintük ki az, akit hazánkban általában leginkább elismernek vagy elutasítanak az emberek. Arányaiban erre a kérdésre kevesebben válaszoltak, elismertként a diákok 41 százaléka, elutasítottként 40 százaléka tüntetett fel valamilyen nevet, de így is több mint 500 személy szerepel a listán. (3. és 4. sz. táblázat)

(3. sz. táblázat)

Ki az a személy a XX. századi közéletből, akit hazánkban általában elismernek az emberek? (Említési gyakoriság %-ban)

Göncz Árpád	18	Puskás Ferenc	3
Orbán Viktor	17	Antall József	2
Kertész Imre	7	Frei Tamás	2
Medgyessy Péter	7	Nagy Imre	2
Mádl Ferenc	5	Vágó István 2	

(4. sz. táblázat)

Ki az a személy a XX. századi közéletből, akit hazánkban általában a leginkább elutasítanak az emberek? (Említési gyakoriság %-ban)

Medgyessy Péter	18	Csurka István	6
Torgyán József	15	Kádár János	4
Anettka	11	Kulcsár Attila	3
Rákosi Mátyás	10	Kovács László	2
Orbán Viktor	7	Szálasi Ferenc	2

A külföldi közéletre vonatkozó kérdéseknél még nagyobb szórást tapasztaltunk: a személyesen leginkább elismert külföldi közszerelőkre vonatkozó kérdésnél a diákok 38 százaléka írt fel egy nevet, de így is több mint 800 név szerepel a kérdőíveken. A gyakrabban említett külföldi közszerelőket listájára többnyire elismert politikusok, illetve a humanizmus jeles képviselői kerültek, de elgondolkodtató jelenség, hogy a diákok 2 százaléka Hitler nevét írta fel. Különösen annak ismeretében, hogy a 2003-as Országos Középiskolai Kutatásban a legrokonszenvesebb történelmi személyiségeket firtató kérdésre a diákok 9 százaléka nevezte meg Hitlert. Ennél a kérdésnél is nagyon jelentősek a nemek közötti eltérések. A fiúk lényegesen gyakrabban írtak politikusokat és sportolókat, továbbá tőlük származik Bill Gates említéseinek 80 százaléka. A lányok viszont gyakrabban említették G. W. Busht, színészeket és pop-rock sztárokat. (5. sz. táblázat)

KÖZÉPISKOLAI ÉVKÖNYV 2004–2005

Ki az a személy a XX. század külföldi közéletéből, akit a leginkább elismersz? (Említési gyakoriság %-ban) (5. sz. táblázat)

George Bush	8	Britney Spears	1
II. János Pál	6	Bruce Willis	1
Bill Clinton	5	David Beckham	1
Churchill	5	Elvis Presley	1
Diana hercegnő	4	John Kennedy	1
Teréz anya	4	Madonna	1
Einstein	3	Mahatma Gandhi	1
Kofi Annan	3	Martin Luther King	1
Michael Schumacher	3	Mel Gibson	1
Arnold Schwarzenegger	2	Oszama Bin Laden	1
Bill Gates	2	Pelé	1
II. Erzsébet	2	Ronaldo	1
Hitler	2	Roosevelt	1
Nelson Mandela	2	Schindler	1

Érdekes mód a személyesen leginkább elutasított külföldi közszereplők nevét firtató kérdésre többen válaszoltak (45 százalék), mint a leginkább elismert közszereplőre vonatkozó kérdésre – ez a magyar közszereplők esetében pont fordítva volt. A szórás sem olyan nagy, 211 név szerepelt a kérdőíveken, és 14 a válaszok több mint 1 százalékában. Mindez azt jelenti, hogy leginkább e kérdés megítélésében van valamiféle egyetértés a magyar középiskolások körében.

Általánosságban megfigyelhető, hogy a fiatalabb válaszadók gyakrabban említettek pop-rock sztárokat elutasítottként, mint a felsőbb évfolyamra járók. (6. sz. táblázat)

Ki az a személy a XX. század külföldi közéletéből, akit a leginkább elutasítasz? (Említési gyakoriság %-ban) (6. sz. táblázat)

Hitler	25	Bill Clinton	2
George Bush	23	Bill Gates	1
Oszama Bin Laden	16	David Beckham	1
Sztálin	7	Lenin	1
Szaddam Husszein	6	Marilyn Manson	1
Michael Jackson	5	Michael Schumacher	1
Britney Spears	3	Tony Blair	1

Az általában elismert külföldi közszereplők kérdésre a kérdőívkitöltők 27 százaléka írt be egy nevet, az elutasítottakra pedig 35 százalékuk. Összefoglalva elmondható, hogy az általában elutasítottak listájában értenek leginkább egyet a középiskolás diákok, a negatív elismertség karakteresebben megfogható körükben. (7. és 8. sz. táblázat)

Ki az a személy a XX. század külföldi közéletéből, akit általában a leginkább elismernek az emberek? (Említési gyakoriság %-ban) (7. sz. táblázat)

II. János Pál	13	Teréz anya	4
George Bush	12	David Beckham	3
Diana hercegnő	7	Kofi Annan	3
Bill Clinton	4	Michael Schumacher	3
Churchill	4	Arnold Schwarzenegger 2	

Ki az a személy a XX. század külföldi közéletéből, akit általában a leginkább elutasítanak? (Említési gyakoriság %-ban) (8. sz. táblázat)

Hitler	23	Michael Jackson	4
George Bush	17	Britney Spears	2
Oszama Bin Laden	27	Bill Clinton	1
Sztálin	7	Marilyn Manson	1
Szaddam Husszein	11		

Változó továbbtanulási stratégiák

Tavaly óta jelentősen megváltoztak a stratégiai elképzelések a továbbtanulni készülő középiskolások körében. 2003-ban a kérdőívkitöltők 47 százaléka egyetemre, 41 százalékuk főiskolára készült, és mindössze 8 százalékuk mondta azt, hogy mindkét képzési szinten próbálkozni fog. Az idén viszont már 30 százalékuk tervezi ezt (1. ábra). Ugyanakkor a végzősök körében gyakoribb a csak főiskolára jelentkezés szándéka, mint a fiatalabb diákok körében. A fiúk nagyobb valószínűséggel tűzik ki célként az egyetemre kerülést, mint a lányok, akik körében viszont az átlagosnál is gyakoribb az „ezt is megpróbálom majd, azt is megpróbálom majd” stratégia. (Lásd 1. sz. ábra)

A továbbtanulni szándékozó középiskolások átlagosan 1,6 pályát jelöltek meg annál a kérdésnél, milyen irányban szeretnének továbbtanulni. Ez lényegesen több a tavalyi átlagnál: 2003-ban a diákok 16 százaléka jelölt meg több pályát, az idén viszont már 44 százalékuk, és a fiatalabbak több pályában gondolkodnak, mint a végzősök. Ez ugyancsak a bekerülési stratégiák változását, a pályaválasztási orientációk kiszélesedését jelzi.

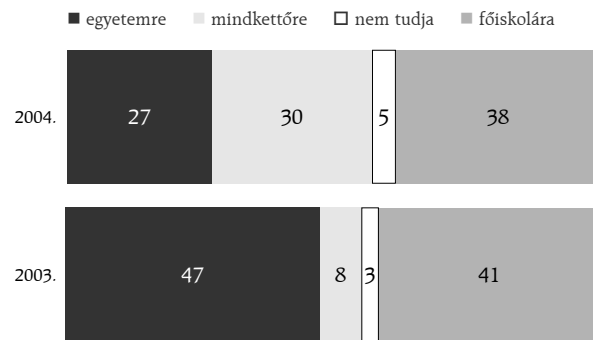
Mivel most sokkal többen jelöltek meg egynél több pályát, mint tavaly, szinte minden irány választásánál jelentős növekedést látunk. A legnagyobbat azonban a kommunikációnál tapasztalhatjuk, ez vált a legdivatosabb szakiránnyá. Ezenkívül a bölcsész és művészeti pályák népszerűsége is nagyobb mértékben növekedett, mint a többi szakmáé. (Lásd 2. sz. ábra)

A kommunikáció választása a bölcsész és a jogi szakmák választásával jár együtt a leggyakrabban, míg a gazdasági pálya mellett a természettudományi és a katonai, rendvédelmi pályát választották a leggyakrabban a diákok. Szoros a kapcsolat az agrár és katonai, rendvédelmi pályák választásai között. Ennek elsősorban az az oka, hogy mindkét pályát a kisebb településeken lévő középiskolákban jelölték meg a leggyakrabban. Területi eltérésként említhető, hogy az orvosi pálya vonzóbb a vidékiek számára, mint a fővárosban tanulóknak.

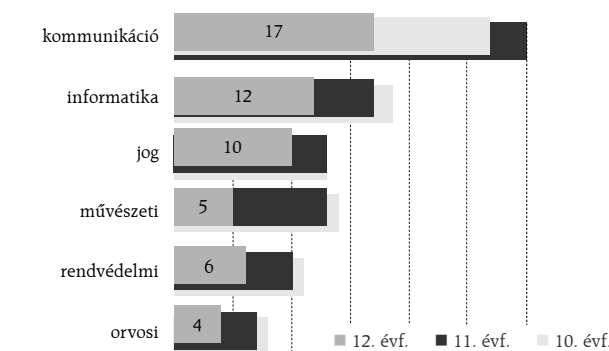
Nemek szerint a hagyományos pályaorientációs eltérésekkel találkozunk: a lányok inkább a humán, a fiúk a reál oldalt részesítik előnyben. Ugyanakkor jelentősek az életkori különbségek: a végzős diákok körében sokkal kisebb a „túljelentkezés” a divatszakmákra, mint a fiatalabbaknál. (Lásd 3. sz. ábra)

KÖZÉPISKOLAI ÉVKÖNYV 2004–2005

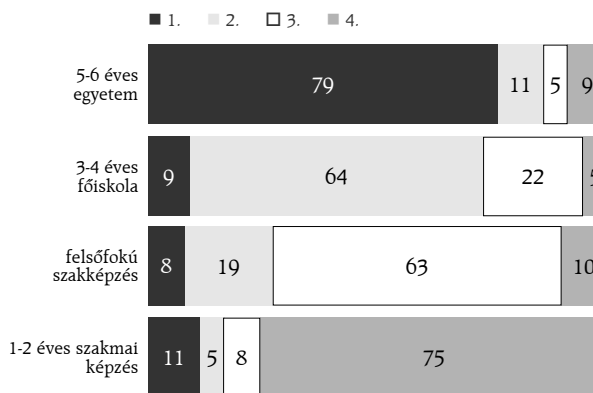
Egyetemre vagy főiskolára felvételizel? (%-ban) (1. sz. ábra)

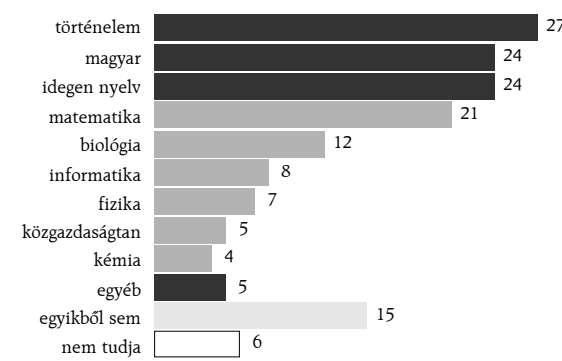
Melyik pályán kívánsz majd továbbtanulni? (3. sz. ábra)

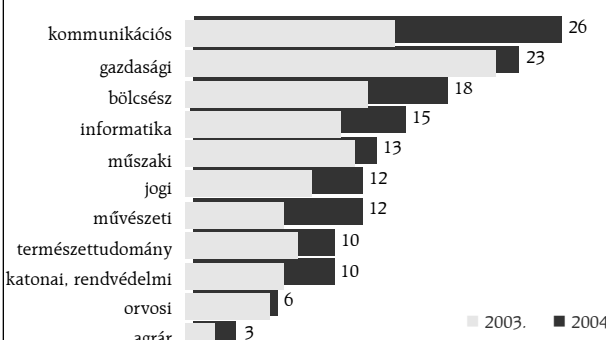
Szerinted a mai munkaerőpiacon milyen képzés elvégzésével helyezkedhetnél el a legjobban? (1 – leginkább, 4 – legkevésbé) (5. sz. ábra)

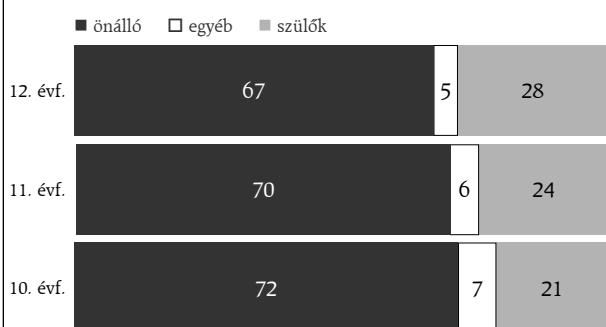
Melyik tantárgyból tervezel emelt szintű érettségit tenni? (7. ábra)

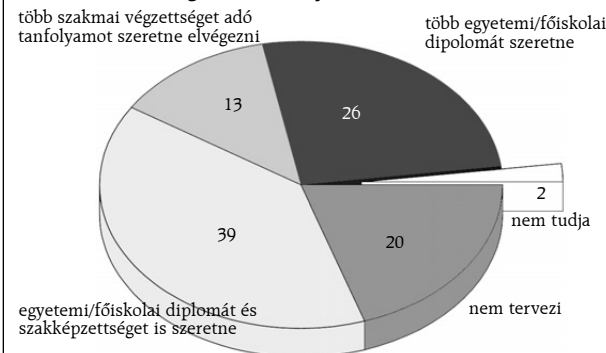
Melyik pályán kívánsz majd továbbtanulni? (2. sz. ábra)

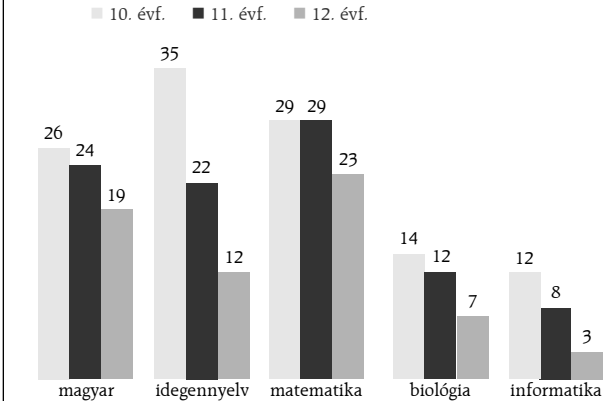
Ki befolyásol leginkább a pályaválasztásban? – évfolyamok szerint (4. ábra)

Az élethossziglani tanulás elve szerint a tanulás nem korlátozódhat a gyermek- és ifjúkorra, hanem annak végig kell kísérnie a felnőttkort is. Tervezed-e, hogy az érettségi után többször is tanulni fogsz intézményi keretekben? (%-ban) (6. ábra)

Melyik tantárgyból tervezel emelt szintű érettségit (12. évfolyamosok esetében felvételit) tenni? (8. ábra)

Pályaorientáció

A kutatásban arra is rákérdeztünk, milyen szempontok alapján döntenek a diákok a továbbtanulásukról, és ki befolyásolja őket ebben a kérdésben.

A felsőoktatási intézmény kiválasztásának legfontosabb szempontja a kérdőívkitöltők körében az, hogy mely tárgyakból van a felvételi vizsga (a kérdőívkitöltők 42 százaléka választotta ezt), illetve az, hogy jó elhelyezkedést biztosít az intézmény diplomája (41 százalék). E két szemponton kívül alig választott mást valaki. A felvételi tárgyak a lányok döntéseit valamivel jobban befolyásolják (45 százalék), mint a fiúk döntéseit (40 százalék). A felvételi tárgyaknak a 11. és 12. évfolyamosok nagyobb jelentőséget tulajdonítanak, mint a 10. évfolyamosok (37 százalék szemben a 44 százalékkal), akik viszont valamivel többször választották legfontosabb döntési szempontként azt, hogy melyik városban van az intézmény.

A diákok 69 százaléka nyilatkozta azt, hogy kizárólag a saját döntésén múlik a pályaválasztás. Szülői befolyásról a negyedük számolt be, ismerősei, barátai hatásáról 3 százaléka, a tanárok szerepéről pedig mindössze 2 százaléka. (A hiányzó 1 százalék nem válaszolt a kérdésre.) Meglepő módon a 10. évfolyamosok önállóbbnak mondták magukat, mint az idősebbek, viszont nemek szerint nem találtunk különbséget. (4. ábra) A szülők tipikusan akkor kapnak szerepet a fiatalok pályaválasztási döntéseiben, amikor azt kell eldönteni: államilag finanszírozott vagy költségterítéses képzést jelöljön-e meg a fiatal a jelentkezésénél. Erről a kérdésről a diákok 70 százaléka közösen dönt a szüleivel, további 12 százalékuknál pedig egyedül a szülőké a döntés. A diákok 18 százaléka viszont ebben a kérdésben is önálló, de csak 4 százaléka azért, mert ön maga teremti majd elő a költségterítéshez szükséges pénzt. (Lásd 4. sz. ábrát)

Mindazonáltal 2002-ben még a felvételizni szándékozó diákok 80 százaléka mondta azt, hogy teljesen önállóan dönt a pályaválasztásról, és mindössze 18 százaléka számolt be szülői befolyásról. Valószínűleg nem tévedünk nagyot, ha a költségterítéses képzések szaporodásának, illetve a képzési költségek növekedésének tulajdonítjuk a szülők növekvő befolyását.

A képzési palettát egyre több magánfőiskola színesíti, így a továbbtanulók az ő körükből is választhatnak. A kutatásban arra is rákérdeztünk, melyik magán felsőoktatási intézményt ítélik a legjobbnak a diákok. A magánfőiskolák elismertségi sorrendjét a Budapesti Kommunikációs Főiskola vezeti, melyet természetesen elsősorban a kommunikáció szakra készülők említettek a legjobbként. Részben ebből adódik, hogy a lányok említési gyakorisága magasabb, mint a fiúké. (9. sz. táblázat)

Melyik magán felsőoktatási intézményt ítéled a legjobbnak? (Adatok %-ban)				(9. sz. táblázat)
1. Budapesti Kommunikációs Főiskola	28	6. Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája	7	
2. Nemzetközi Üzleti Főiskola	18	7. Kodolányi János Főiskola	5	
3. Gábor Dénes Főiskola	10	8. Zsigmond Király Főiskola	2	
4. Általános Vállalkozási Főiskola	8	9. Harsányi János Főiskola	1	
5. Modern Üzleti Tudományok Főiskolája	7	10. nem válaszolt	16	

A továbbtanulók különböző tanfolyamok elvégzésében is gondolkodnak: egy diák átlagosan 2,5 tanfolyam, illetve szakképzés elvégzését tervezi, a leggyakrabban a jogosítvány megszerzése és a nyelvtanfolyamok szerepelnek a tervek között. A továbbtanulásban magabiztosabb diákok átlagosan 2,6 képzést terveznek, míg a bizonytalanok mindössze 1,7-et. Különösen a jogosítvány és a külföldi nyelvtanulás tervezése különbözteti meg a magabiztos diákokat a bizonytalanoktól, és ez azt sugallja, hogy a bizonytalanságnak anyagi okai is vannak. (10. sz. táblázat)

Milyen tanfolyamok, szakképzések elvégzését tervezed?	fiúk	átlag	lányok	(10. sz. táblázat)
jogosítvány	71	73	74	
nyelvtanfolyam	47	53	56	
ECDL vizsga	40	32	27	
nyelvtanulás külföldön	24	29	33	
érettségi-felvételi előkészítő	19	24	27	
informatikai képzés	21	14	11	
üzleti, gazdasági, marketingképzés	9	11	12	
középiskolai vagy egyetemi tanév külföldön	8	10	11	
műszaki, elektronikai képzés	13	6	1	

Az elhelyezkedés szempontjából az 5-6 éves egyetemi képzést tartja a legtöbbször a továbbtanuló diákok nagyobbik hányada, a legkevésbé pedig ebből a szempontból az 1-2 éves szakképzést becsülték. Az egyetemi képzések ranghelyeinek átlaga 1,5 lett, a 3-4 éves főiskolai képzésé 2,2, míg a 2 éves felsőfokú szakképzésé 2,8 és az 1-2 éves szakképzésé 3,5. (Lásd 5. sz. ábra)

A kérdőívkitöltők 65 százaléka nyilatkozott úgy, hogy az élethossziglani tanulás elve szerint a diplomája megszerzése után is tovább fog tanulni: a válaszadók 39%-a diplomája mellé egyéb szakképzettséget szeretne, 26 százaléka pedig több diplomára pályázik. Mindössze 20 százalék volt azok aránya, akik nem tervezik a többszöri tanulást. (Lásd 6. sz. ábra)

A diákok döntő többségét, 87 százalékát érdeklik az oktatás színvonala mellett az intézmény kiegészítő szolgáltatásai is, és mindössze 11 százaléka nyilatkozott úgy, hogy csupán a szakmai részt veszi figyelembe.

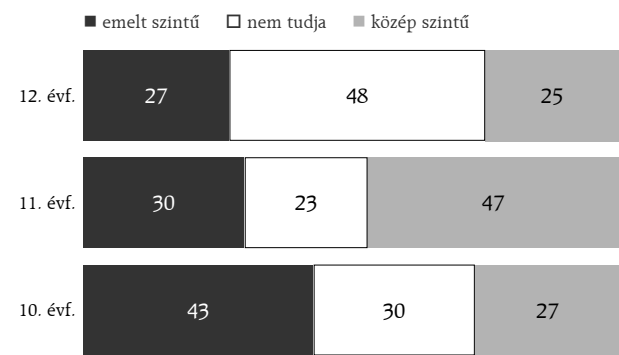
A továbbtanulók 26 százaléka a kiegészítő szolgáltatásokra alapozva hozza meg döntését azzal, hogy ezek legalább olyan fontosak, mint a szakmai színvonal, míg további 58 százalék ezt is beveszi a döntést segítő tényezők közé. Elenyésző, 3% viszont azok aránya, akik az egyéb lehetőségeket, szolgáltatásokat fontosabbnak tartják az oktatás színvonalánál.

Kétszintű érettségi

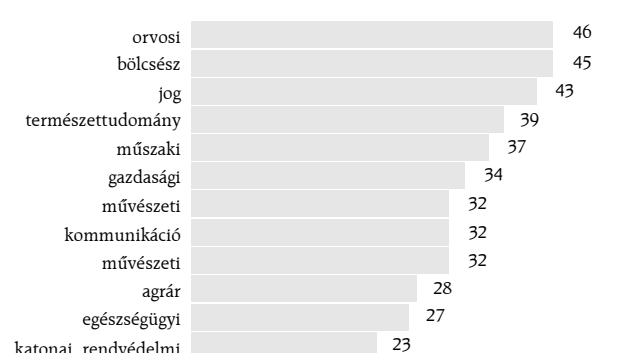
2005-től a felvételi vizsga helyét a kétszintű érettségi rendszere veszi át, ez gyökeresen megváltoztatja az eddigi továbbtanulási kéréseket, hiszen a diákoknak a pályaorientációval és intézményválasztással párhuzamosan arról is dönteniük kell, hogy emelt vagy középszinten érettségiznek-e. A továbbtanulni szándékozó diákok 79 százaléka tervezi, hogy valamilyen tantárgyból emelt szintű érettségit tesz. A főiskolára készülők 77 százaléka, az egyetemre készülőknek pedig kiemelkedően magas, 94 százaléka gondolkodik így. Két emelt szintű érettségi tárgyat a válaszolók fele, egyet 29 százaléka jelölt meg. A pályaorientációs szándékokkal szinkronban a történelem, magyar, idegen nyelvek és matematika a legnépszerűbb emelt szintű tantárgyak. (Lásd 7. sz. ábra)

A fiúk inkább a matematikát, az informatikát és a fizikát preferálják emelt szintű érettségi tantárgyként, a lányok pedig a magyart és az idegen nyelveket. Évfolyamok szerint a fiatalabbak körében kiugróan megnőtt az idegen nyelvek választásának gyakorisága, míg a matematika biztosan tartja magát. (Lásd 8. sz. ábra)

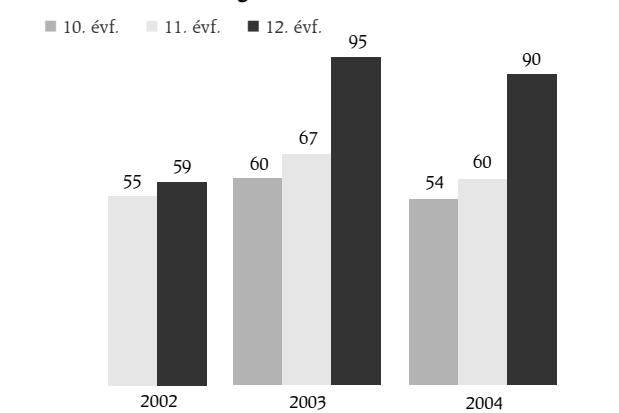
(9. ábra)
Ahhoz, hogy bekerülj a választott felsőoktatási intézménybe, inkább közép- v. emelt szintű vizsgát teszel? (12. évf.: ha nem vesznek most fel)

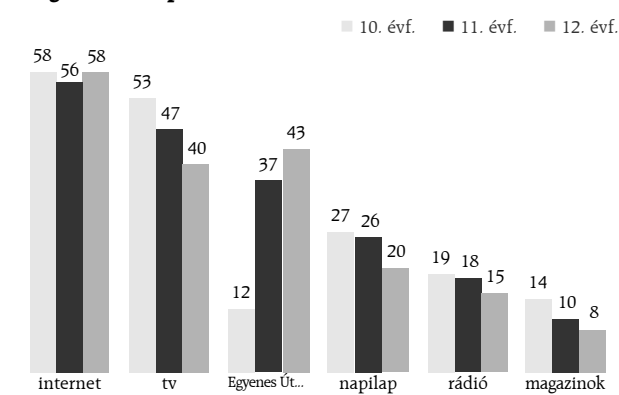
(11. ábra)
Az emelt szintű érettségit tervezők arányai pályaorientáció szerint

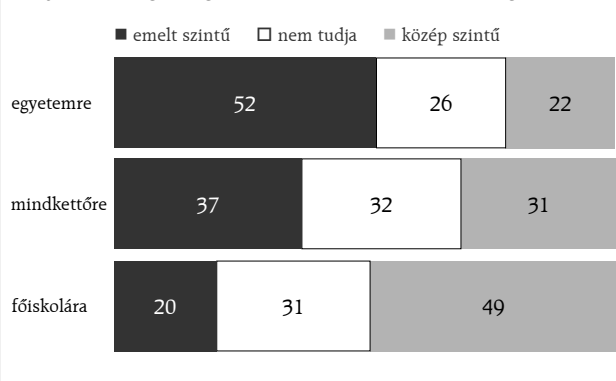
(13. sz. ábra)
Hallották már az Országos Felsőoktatási Felvételi Irodáról?

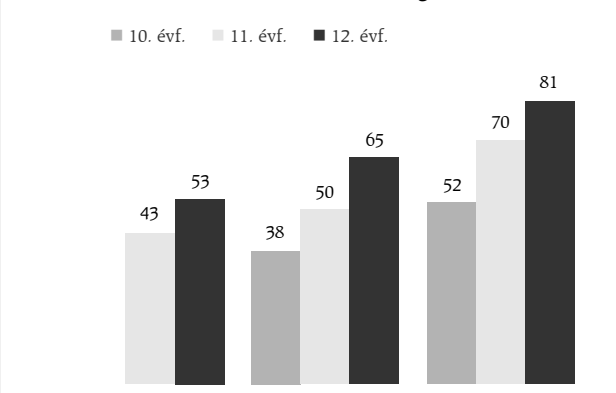
(15. ábra)
Honnan tájékozódsz leginkább a felvételiről, kétszintű érettségiről és a képzésekről?

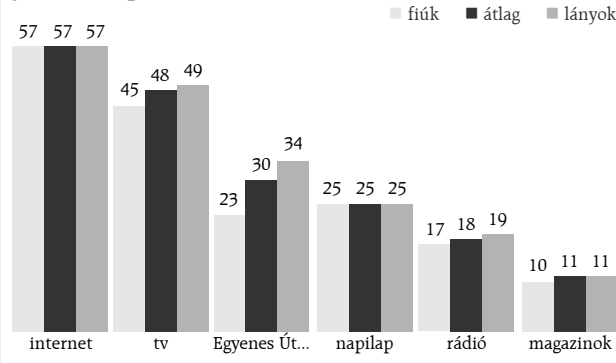
(10. ábra)
Milyen érettségi vizsgát tervez – továbbtanulási stratégiák szerint

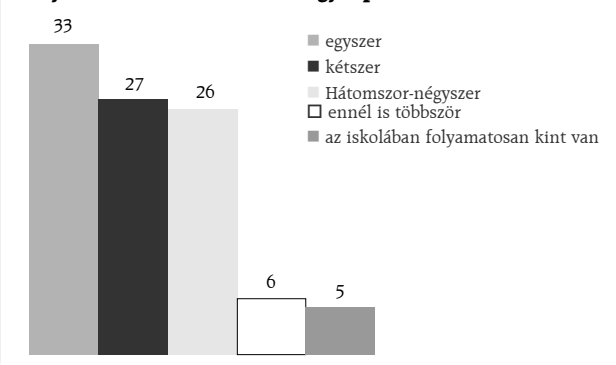
(12. ábra)
Hallottál már a Felvételi Információs Szolgálatról (FISZ)?

(14. sz. ábra)
Honnan tájékozódsz leginkább a felvételiről, kétszintű érettségiről és a képzésekről?

(16. ábra)
Hányszor szoktál kézbe venni egy lapszámot?

Tájékozottság a kétszintű érettségivel kapcsolatban

A kétszintű érettségi rendszerével kapcsolatos tájékozottságot a „hallottam róla, de nem ismerem a részleteit” állapot uralja. Az új rendszer különböző jellemzőire, lehetőségeire kérdeztünk rá a kutatásban, ezzel felmérve, mennyire felkészülten várják a diákok a kétszintű érettségi 2005-ös bevezetését. Legtájékozottabbnak a közép- és emelt szintű érettségi különbségében mutatkoztak a kérdőívköltők, míg a skála túlsó felén az informatika érettségivel kapcsolatos lehetőségek állnak. (11. sz. táblázat)

Tisztában vagy vele, hogy... (● Tájékozott, ■ Részben tájékozott, ▲ Tájékozatlan)	(11. sz. táblázat)		
	●	■	▲
...mi a különbség a közép- és emelt szintű érettségi között?	59	32	9
...az emelt szintű sikeres nyelvi érettségivel ingyen juthatsz nyelvvizsgához?	49	25	26
...az emelt szintű érettségiért mennyi pluszpontot kaphatsz a felsőfokú intézményben való továbbtanuláskor?	30	39	31
...a sikeres emelt szintű informatika vizsgával ingyen juthatsz ECDL bizonyítványhoz?	27	25	48
...hogyan juthatsz be egyetemre vagy főiskolára 2005-től?	22	59	17

A válaszokból képezhetünk egy 100 fokú skálát, amely finoman méri, mennyire érzik magukat tájékozottnak a válaszadók. A mutató átlaga a részben tájékozott szintnek megfelelő 55 pont, és egyaránt 5 százalék azoknak az aránya, akik teljesen tájékozottnak és teljesen tájékozatlannak érzik magukat.

Természetesen a 10. évfolyamosok érzik a legtájékozatlanabbnak magukat, körükben 41 pont az átlag, a 11. évfolyamon ez 61 pontra emelkedik, míg a végzősök körében – akik ebben az évben nem érintettek a kétszintű érettségiben – 57 pont. Emellett az is megállapítható, hogy az egyetemre (is) készülők sokkal tájékozottabbak (60 pont), mint azok, akik csak főiskolára kívánnak jelentkezni (52 pont).

Az emelt szintű érettségi bevezetését a diákok többsége – 71 százalékuk – ellenzi, 26 százalékuk egyetért vele (a fennmaradó 3 százalék nem válaszolt). Az ellenzésben az információhiánynak is szerepe van, a támogatók körében 60 pont, az ellenzők körében viszont csak 55 pont a tájékozottsági mutató átlaga. A fiatalabb korosztály nagyobb arányban ért egyet az új rendszerrel: a 10. évfolyamosok 36 százaléka vélekedik így, míg a 11. évfolyamosok 21 százaléka és a végzősöknek csak 12 százaléka.

A legtöbben emelt szintre készülnek

A diákok 36 százaléka emelt szintű, 33 százalékuk pedig középszintű vizsgát tenne ahhoz, hogy bekerüljön az általa választott felsőoktatási intézménybe. A hiányzó 31 százalék nem tudott vagy nem akart dönteni a kérdésben, ebből arra következtethetünk, hogy nagy a bizonytalanság a kitöltők körében. A 11. évfolyamon még azok vannak többségben, akik középszintű vizsgát terveznek, a 10. évfolyamon viszont már az emelt szint van túlsúlyban. (Lásd 9. sz. ábra)

Az emelt szintű érettségit elsősorban azok tervezik, akik csak egyetemre kívánnak jelentkezni, a csak főiskolára jelentkezők körében pedig azok vannak többségben, akik középszintű vizsgát terveznek. Mindennek hátterében az áll, hogy mindössze a továbbtanulni szándékozó diákok 8 százaléka véli úgy, hogy középszintű érettségivel is be lehet kerülni a karrierintézményekbe (ahol nagy a túljelentkezés). A kérdőívköltők 58 százaléka viszont úgy véli, a karrierintézményekbe kerüléshez emelt szintű érettségi kell. (A hiányzó 34 százalék nem tudott vagy nem akart dönteni a kérdésben.) (Lásd 10. sz. ábra)

A leggyakrabban az orvosi, jogi és a bölcsész pályára készülők tervezik az emelt szintű érettségit, a legritkábban pedig az agrár, az egészségügyi és a katonai, rendvédelmi pályákra készülők. (Lásd 11. sz. ábra)

Tájékozódás továbbtanulási kérdésekben

A legismertebb érettségivel, továbbtanulással kapcsolatos információkat szolgáltató szervezetnek a Felvételi Információs Szolgálat bizonyult, melyet a diákok 66 százaléka ismer, de majdnem ilyen arányban ismert az Országos Felsőoktatási Felvételi Iroda is (64 százalék). (Lásd 12., 13. sz. ábra)

Az internetnek kitüntetett jelentősége van a továbbtanulni szándékozó diákok tájékozódásában: a legtöbben innen szerzik az érettségihez, képzésekhez kapcsolódó tudnivalókat. A felnőtt lakosság körében a férfiak nagyobb valószínűséggel internethasználók, mint a nők, a középiskolásoknál viszont már nincsenek nemi különbségek e tekintetben. 2003-ban még az újságok megelőzték az internetet a továbbtanulásról való tájékozódásban, mára azonban az internetes források kerültek lényegesen előtérbe. (Lásd 14. sz. ábra)

Míg korosztályos bontásban a fiatalabbak sűrűbben tájékozódnak a televízióból, mint az idősebbek, az internetes források használatában itt sem mutatkozik eltérés. Az is látható, hogy az *Egyenes út az egyetemre* továbbtanulási hírűség a leginkább érintett, végzős évfolyamon megelőzi a televíziós forrásokat, és a 11–12. évfolyamos diákoknál a nyomtatott sajtó egyéb termékeit is (napilapok, magazinok), igazodva a diákok információigényéhez. (Lásd 15. sz. ábra)

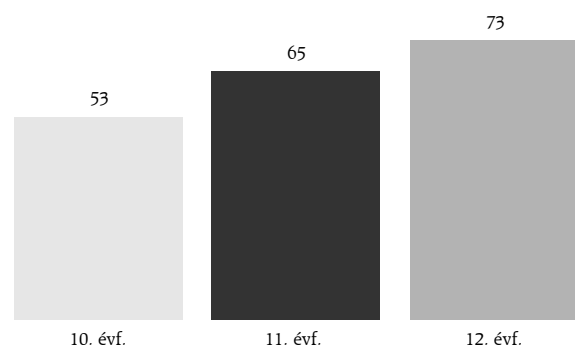
Diákok egyenes úton

A továbbtanulással foglalkozó hírűságok közül az *Egyenes út az egyetemre* c. lapot olvassa a legtöbb diák. A kérdőívköltők 58 százaléka ismeri a lapot, ez a 11. évfolyamon 66 százalék, és már a 10. évfolyamra járók 34 százaléka is tud a Felvételi Információs Szolgálat lapjáról. Az olvasók többsége az iskoláján keresztül jut hozzá a laphoz: 41 százalékuk az osztályfőnökétől kapja meg, 27 százalékuk pedig a könyvtárban, az aulában vagy a diákönkormányzaton keresztül szerzi meg az újságot. Az olvasók 28 százaléka előfizetőként, névre szólóan jut a laphoz, 3 százalékuk a hírlapárusoknál szerzi be, további három százalék pedig a központi érettségi, felvételi rendezvényeken jut hozzá.

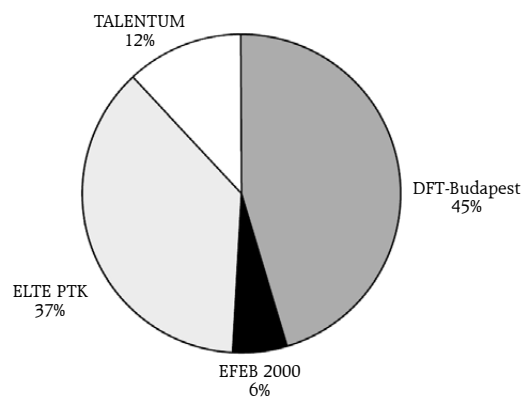
Az olvasók 26 százaléka háromszor-négyszer is kézbe vesz egy-egy lapszámot, 27 százalék kétszer is beleolvas, 33 százalék pedig egyszer. (Lásd 16. sz. ábra)

Az olvasók 88 százaléka nyilatkozta azt, hogy rajta kívül más is bele szokott olvasni az *Egyenes út az egyetemre* példányába. Az osztálytársak említési gyakorisága 53 százalék, a szülőké 39 százalék, a barátoké 24 százalék, testvéreké 15 százalék, az egyéb ismerősöké pedig 12 százalék. Ez azt is jelenti, hogy a lapot a továbbtanulón kívül a családi kör is olvassa. A tematikus mellékletek közül a legnagyobb érdeklődés a diákmunka-lehetőségek (61 százalék), az Európai Unió és a külföldi tanulás (54 százalék), valamint a pályakezdés, munkakeresés, elhelyezkedés (54 százalék) témák iránt mutatkozott.

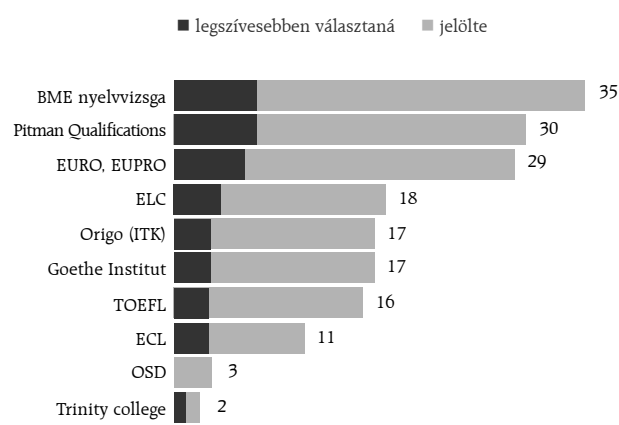
(17. sz. ábra)
A Központi Felvételi/Érettségi Nyílt Nap ismerői évfolyamonként

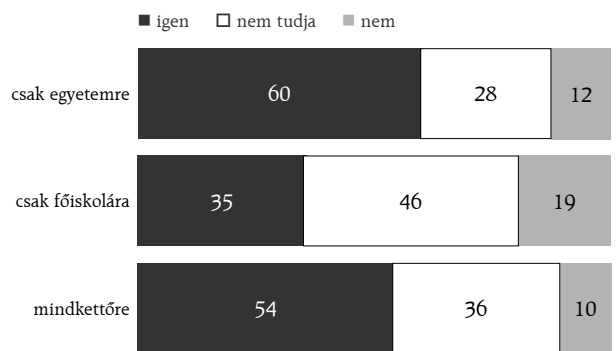
(19. sz. ábra)
Melyik országos felvételi/érettségi előkészítő képzést tartod a legjobbnak?

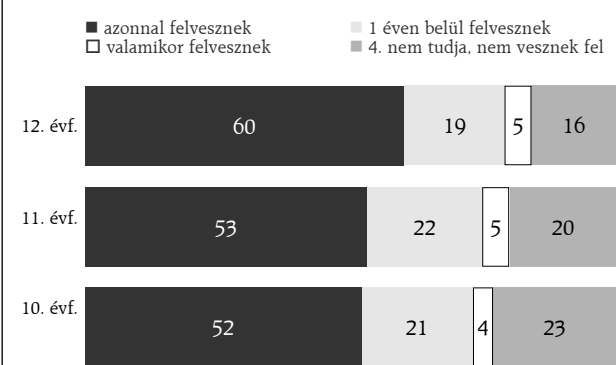
(21. sz. ábra)
Mely nyelvvizsga rendszereket ismered?

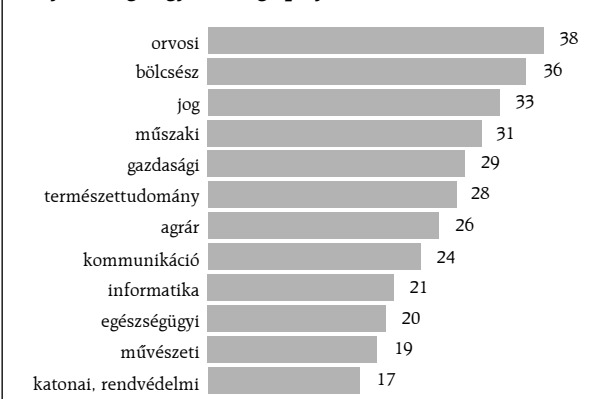
(23. ábra)
Tervezed-e, hogy a nyelvi érettségén kívül más nyelvvizsgarendszerben is vizsgázol?

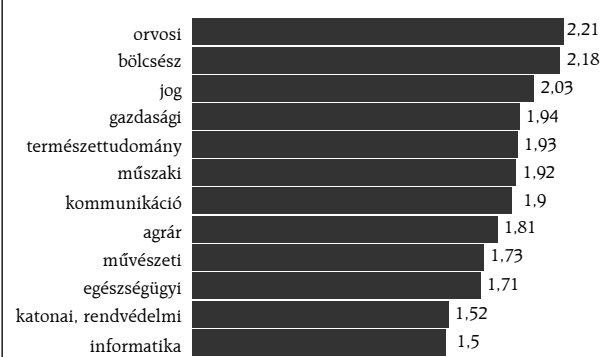
(18. ábra)
Milyen várakozásokkal tekintesz az érettségire, felvételire? – évfolyamonként

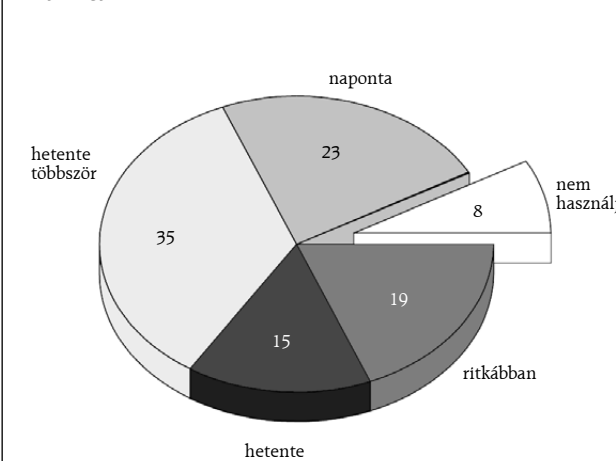
(20. sz. ábra)
A nyelvvizsgák gyakorisága pályaaorientáció szerint

(22. ábra)
Az ismerősként jelölt nyelvvizsgarendszerek átlaga pályaaorientáció szerint

(24. sz. ábra)
Milyen gyakran használod az internetet?

Érettségi rendezvények: biztos források

Az érettségivel, továbbtanulással kapcsolatos rendezvények között a legismertebb a szeptemberben, januárban és júniusban megrendezett Központi Érettségi/Felvételi Nyílt Nap, melyet a diákok 63 százaléka ismer. (Lásd 17. sz. ábra) Ugyancsak sokan ismerik az évente kétszer megszervezett Országos Nyelvvizsga Nyílt Napot (37 százalék). Az Országos Próbyelvvizsga Rendszer (OPR) – mely levelező nyelvvizsga-előkészítő szolgáltatást nyújt – ismertsége 43 százalékos a diákok körében.

2002-höz képest jelentős változást figyelhetünk meg a diákok magabiztosságában. A mostani felmérés során sokkal többen bizonytalankodtak az érettségi és a felvételi sikerességével kapcsolatban, mint két éve.

A fiúk valamivel magabiztosabbak, illetve optimistábbak, mint a lányok, és a végzős évfolyamra járók is magabiztosabban készülődnek a megmérettetésre, mint a 10. és 11. évfolyamosok. (Lásd 18. sz. ábra)

Azok a diákok biztosabbak továbbtanulásuk sikerében, akik tájékozottabbak, és igénybe veszik azokat a rendezvényeket, melyeken az érettségivel kapcsolatos információkhoz hozzájuthatnak. A Központi Érettségi/Felvételi Nyílt Nap ismerőinek 57 százaléka nyilatkozott úgy, hogy még az érettségi évében felveszik, és csak 16 százalékuk bizonytalan, így a rendezvény továbbtanulást segítő haszna kimutatható.

A felvételire készülődő középiskolások ötöde szokott e-mailben oktatással kapcsolatos hírleveleket kapni. 17 százalékuk egyet, 3 százalékuk pedig többet is. A diákok leginkább a FISZ Országos Oktatási Hírlevélből tájékozódnak, ez a diákok 9 százalékához jut el, a Sulinet Hírlevél 7 százalékukhoz, a felveteli.hu hírlevele 5 százalékukhoz, az OFI hírlevél pedig 2 százalékukhoz.

Melyik a legnépszerűbb országos előkészítő képzés?

Majdnem minden diák (a kérdőívkitöltők 91 százaléka) szükségesnek látja a kétszintű érettségi bevezetése után az érettségi előkészítő működését, melyek az emelt szintű érettségire készítene fel. A diákok 53 százaléka pedig azt is tervezi, hogy részt vesz ilyen képzésen. A 11. évfolyamosok 55 százaléka, a 10. évfolyamosoknak pedig 73 százaléka tervezi, hogy továbbtanulását emelt szintű érettségi előkészítő tanfolyammal biztosítja.

A diákok háromnegyede vállalkozott arra, hogy eldöntse, melyik felvételi/érettségi előkészítő képzést tartja a legjobbnak. A legnépszerűbb előkészítőnek a DFT-Budapest Felvételi/Érettségi Előkészítő Évfolyamok bizonyult, erre a válaszadók 45 százaléka a szavazott. 37 százalékuk az ELTE PTK HÖK-öt jelölte meg, 12 százalékuk pedig a TALENTUM képzésre, 6 százalékuk pedig az EFEB 2000-re voksolt. (Lásd 19. sz. ábra)

Nyelvtudás: leendő orvosok az élvonalban

A továbbtanulni szándékozó diákok 76 százaléka még nem rendelkezik nyelvvizsgával, 21 százalékuknak egy nyelvvizsgája van, 3 százalékuknak pedig több is. Középfokú nyelvvizsgával rendelkeznek a legtöbben: angolból 11 százalék, németből 8 százalék. Emellett alapfokú vizsgával 3 százalék, felsőfokúval pedig 1 százalék. A kérdőívkitöltők gyakorlatilag csak angolból és/vagy németből tettek nyelvvizsgát. A továbbtanulók tipikusan a középiskola utolsó évében tesznek nyelvvizsgát: a 12. évfolyamon 45, a 11. évfolyamon 16, a 10. évfolyamon pedig 15 százalékpont a nyelvvizsgák gyakorisága. Pályaorientáció szerint is nagyon jelentősek a különbségek. A legnagyobb valószínűséggel az orvosi és a bölcsész pályára készülők rendelkeznek nyelvvizsgával. A katonai, rendvédelmi, informatikai, egészségügyi, művészeti – de még a kommunikációs pályára készülők is az átlagosnál ritkábban tettek nyelvvizsgát. (Lásd 20. sz. ábra)

Alig van olyan továbbtanuló középiskolás, aki nem tervezi, hogy nyelvvizsgát tesz a jövőben. Egy nyelvből 42 százalék tervezi, két nyelvből 40 százalék, három nyelvből pedig 13, ennél is több nyelvből pedig 1 százalék. A favorit a tervek szintjén is az angol és a német, de itt már számottevően sokan említettek egyéb nyelveket is: elsősorban a latint, a franciát és az olaszt.

A kérdőívkitöltők 79 százaléka megjelölt legalább egyet ismerősként a kérdőíven szereplő 10 nyelvvizsgarendszer közül, és ez azt mutatja, hogy a továbbtanuló középiskolásokat nagyon is foglalkoztatja a nyelvvizsga. A rendszerek közül a BME nyelvvizsga és a Pitman Qualifications a legismertebbek, de az EURO, EUPRO nyelvvizsgákat is majdnem ugyanannyian választanák a legszívesebben. Tavalyhoz képest változás, hogy 2003-ban az ORIGO (ITK) vizsgarendszere volt a legismertebb. (Lásd 21. sz. ábra)

A diákok átlagosan 1,78 nyelvvizsgarendszert jelöltek meg ismerősként. A lányok 1,85-öt, a fiúk pedig csak 1,68-at. A nyelvvizsga elsősorban a végzős diákokat foglalkoztatja, így nem meglepő, hogy körükben 2,05 az átlag, a 11. évfolyamon: 1,94, a 10. évfolyamon pedig csak 1,43. Jelentősek a különbségek pályaorientáció szerint is, de itt talán csak az a meglepetés, hogy az orvosira készülők átlaga jobb, mint a bölcsészeké. (Lásd 22. sz. ábra)

Mivel kétszintű érettségivel a diákoknak lehetőségük nyílik ingyenesen is nyelvvizsgához jutni, arra is rákérdeztünk a kutatásban, tervezik-e, hogy emellett nyelvvizsgát is tesznek valamely, általuk választott rendszerben. Átlagosan minden második diák (54 százalék) szeretné próbára tenni tudását az érettségén kívül is, leginkább az egyetemre készülők gondolkodnak így (60 százalék). (23. ábra)

Középpontban az internet

A biztosan továbbtanuló középiskolásokat médiahasználati szokásaikról is megkérdeztük: milyen sűrűn olvasnak újságot, néznek tévét, milyen gyakran használják az internetet.

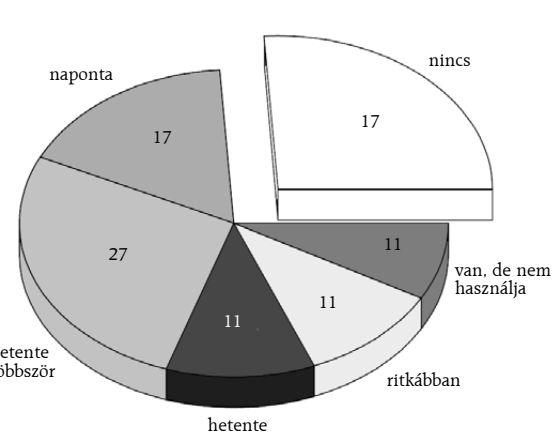
A továbbtanulók 92 százaléka valamilyen rendszerességgel használja az internet nyújtotta lehetőségeket, csupán 8 százalék nyilatkozott úgy, hogy egyáltalán nem barangol a világhálón. A legjellemzőbb a hetente többszöri (35 százalék) és a naponkénti (23 százalék) használat. (Lásd 24. sz. ábra)

Tavaly óta jelentősen megnőtt az internethez otthon is hozzáférő diákok száma, ez is az egyik oka lehet az internetes tájékozódás növekvő népszerűségének. Tavaly a budapestiek 37 százaléka, a kisebb településeken lakóknak pedig 27 százaléka rendelkezett otthon internet-hozzáféréssel, 2004-re az országos átlag 42 százalékra nőtt, azaz majdnem minden második diák otthon is használja az internetet. A középiskolákban a diákok 55 százaléka szokott szörfölni a világhálón.

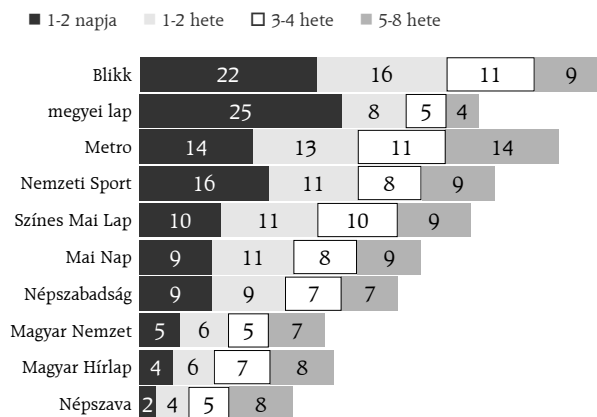
Ha 100 fokú skálára vetítjük az internethasználati gyakoriságot (naponta = 100 pont; nem használja = 0 pont), akkor 61 pont az átlag, ez tavaly 56 pont volt. A fiúk átlaga 68 pont, a lányoké 57 pont. Évfolyamok szerint is vannak különbségek, a fiatalabbak sűrűbben barangolnak a világhálón: 12 évfolyam: 58 pont; 11. évfolyam: 61 pont; 10. évfolyam: 64 pont. Lakóhely szerint kisebb eltéréseket találhatunk a városokban élők javára. (Budapest: 65 pont, nagyvárosok: 61 pont, kisebb települések: 59 pont). Mindez azt jelzi, hogy a középiskolások körében folyamatosan bővül az internethasználat.

Ezt igazolja az is, hogy a megkérdezettek háromnegyede rendelkezik e-mail címmel, ez a tavalyi eredményhez képest 8 százalékos növekedést jelent. Nem csupán az e-mail címek száma, hanem használatuk is sűrűbbé vált. (Lásd 25. sz. ábra)

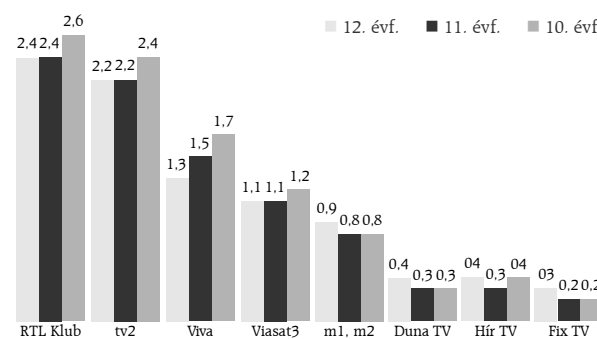
Milyen gyakran nézed meg az e-mail címed? (%-ban)

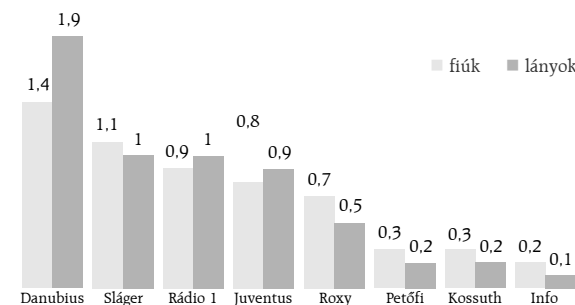
Milyen gyakran olvasod az alábbi lapokat? (27. sz. ábra)

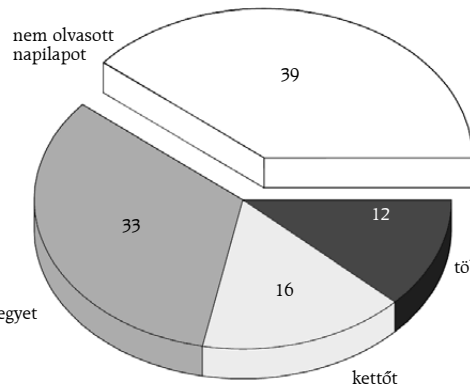
A tévécsatornák nézettsége évfolyamok szerint

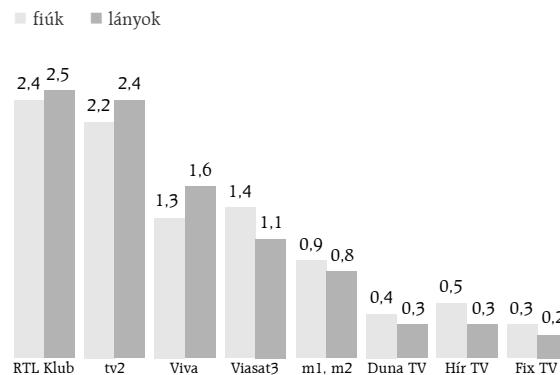
A rádióadók hallgatottsága nemek szerint (órában)

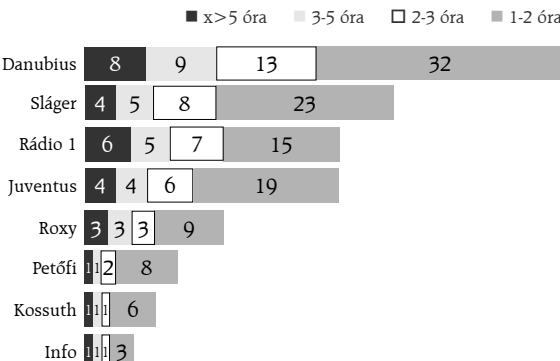
A tegnap-tesnapelőtt napilapot olvasók aránya (26. sz. ábra)

A tévécsatornák nézettsége nemek szerint (adatok órában)

Egy átlagos nap hány órát hallgatod az alábbi rádióadókat? (30. sz. ábra)

FISZ
Alapítva 1996

Információgyűjtés és tanulás a világhálón

Az oktatási portáloldalak szolgálnak a diákok egyik tájékozódási forrásául a továbbtanulási kérdésekben. A legnépszerűbb oldalnak a www.sulinet.hu és a www.felvi.hu bizonyult, a diákok 52 és 32 százaléka látogatja valamilyen sűrűséggel az oldalakat. Népszerű a Felvételi Információs Szolgálat weboldala, a fisz.hu is, amelyet minden harmadik diák látogat. A kitöltők 5 százaléka naponta játszik a www.felvetelizo.hu játékkal, 26 százalékuk pedig valamilyen sűrűséggel ellátogat az oldalra.

A www.felvetelizo.hu oldalról – mely stratégiai kvízzjáték a történelem, illetve irodalom érettségire készít fel – diákok 44 százaléka hallott. (Az oldal azóta Érettségiző névre hallgat.) Az oldalon évente megrendezésre kerülő Országos On-line Próbaérettségi és Próba-felvételi Versenyről szintén a diákok 44 százaléka tud, további 24 százalékuk pedig korábban nem hallott ugyan a próbafelvételi és próbaérettségi versenyről, de szándékában áll jövőre részt venni.

Népszerű bulvárlapok

A fiúk átlagosan 1,31 napilapot olvasnak rendszeresen, a lányok viszont csak átlagosan 1,06-ot. Ez elsősorban abból adódik, hogy a fiúk körében magasabb a legalább egy lapot olvasók aránya, az ő kezükben sűrűbben láthatunk napilapokat. Részben ezzel magyarázható az is, hogy a bölcsészek (1,08) és a művészeti pályára készülők (1,02) átlaga lényegesen alacsonyabb, mint a főátlag. A katonai, rendvédelmi (1,42), illetve agrár (1,40) pályára készülők átlaga viszont lényegesen magasabb. Ebben egyrészt az játszik szerepet, hogy mindkét pálya jobban vonzza a fiúkat, mint a lányokat, másrészt a vidékiek gyakran olvassák a megyei lapokat.

A diákok 61 százaléka napi gyakorisággal forgat kezében valamilyen napilapot. 33 százalékuk egyet, 16 százalékuk kettőt, míg 12 százalékuk ennél többet is. (Lásd 26. sz. ábra)

A középiskolás diákok körében a bulvárlapok – illetve ha vidékiek, a megyei napilapok – a legnépszerűbbek, míg a politikai napilapok az olvasottsági lista végén találhatóak. Nemek szerint is találhatunk eltéréseket. A napilapok közül a Magyar Nemzetet, Nemzeti Sportot inkább a fiúk, a Blikket, Mai Napot inkább a lányok olvassák. (Lásd 27. sz. ábra)

Két óra tévé, egy óra rádió

A továbbtanulni szándékozó középiskolások körében az RTL Klub és a tv2 fej fej mellett haladva a legnépszerűbb tv-csatorna, ez a tavalyi adatokkal összevetve a tv2 térhódítását jelzi a korosztályban. Itt azt látjuk, hogy a válaszadók neme és életkora szerint jelentősek a különbségek, továbbá a csak kábelen fogható csatornák nézettsége lényegesen magasabb a fővárosban, mint vidéken. Életkor szerint a fiatalabb korosztály többet néz tévét, mint a végzős évfolyam. (Lásd 28., 29. sz. ábra)

A Danubius rádió tavaly óta is megőrizte népszerűségét a továbbtanulni szándékozók körében, ez a leghallgatottabb rádióadó a Sláger, a Rádió 1 és a Juventus előtt. Érdekes, hogy a Danubius rádiót többet hallgatják a lányok, míg a többi rádiónál ilyen markáns eltérést nem találtunk. (30., 31. ábra)

Minden második diák külföldön tanulna

A kutatás tanúsága szerint a továbbtanulni szándékozó diákoknak mindössze 11 százaléka van tisztában az Európai Unióban való továbbtanulási lehetőségekkel. További 39 százalékuk hallott már néhány ösztöndíjról, a felük viszont nem tud erről még semmit. A fiúk és a 12. évfolyamosok valamivel tájékozottabbak az átlagosnál, körükben 14 százalék jelölte azt, hogy tisztában van a lehetőségekkel.

Minden második diák tervezi, hogy külföldön tanuljon, de ennél többen (64 százalék) tűzték ki maguk elé a külföldi munkavállalást. Hosszabb időtartamban gondolkodnak a kitöltők, legnépszerűbb a pár hónapos kinntartózkodás, de még pár évet is többen tudnak elképzelni tanulás és munka céljából külföldön, mint pár hetet. (12. sz. táblázat)

(12. sz. táblázat)

Az Európai Unióhoz való csatlakozást követően a jelenleginél több lehetőség nyílik más tagállamokban tanulni, illetve munkát vállalni. Tervezed-e, és milyen időtartamra az alábbi tevékenységeket?

	pár hét	pár hónap	pár év
külföldi tanulás	10	26	14
külföldi munka	7	25	32

A lányokra jellemző jobban a külföldi tanulás és munka tervezése is. Viszont sem lakhely, sem életkor szerinti eltérések nem állapíthatóak meg ebben a kérdésben. (13. sz. táblázat)

A külföldi tanulást tervezők arányai

(13 sz. táblázat)

	pár hét	pár hónap	pár év		pár hét	pár hónap	pár év
fiúk	9	21	13	12. évfolyam	12	26	14
lányok	11	30	14	Budapest	11	27	15
10. évfolyam	8	28	13	Budapest	11	27	15
11. évfolyam	9	26	14	kisebb települések	10	25	12

Ifjúsági kérdések

Környezetvédelem, drogok, életmód, civil szervezetek – ezekben a fiatalokat érintő témákban is kérdeztük a diákok véleményét az Országos Középiskolai Kutatásban.

A középiskolások 66 százaléka már többször is részt vett drogokkal kapcsolatos felvilágosító előadáson és meglehetősen tájékozottnak vallja magát. További 16 százalékuk is hallott már felvilágosító előadásokat, de nem tud sokat a kérdésről., 7 százalékuk pedig azt mondta: nem tud semmit a drogokról és nem is érdekli a téma. Végül 8 százalék volt azok aránya, akik a saját, személyes tapasztalataikra támaszkodnak drog ügyben. (A hiányzó 3 százalék nem válaszolt semmit a kérdésre.)

A drogokról saját tapasztalattal rendelkezők aránya a fiúk körében 11 százalék a lányok körében pedig 7 százalék. A fővárosban 11 százalék mondta, hogy a saját tapasztalataira támaszkodik, a nagyvárosokban 7 százalék, a kisebb településeken pedig 8 százalék.

A nagyvárosokban és a kisebb településeken élők körében nagyobb a részvételi arány a civil szervezetekben. A nagyvárosi diákok 15 százaléka, a kisebb településen lakók pedig 13 százaléka tagja valamilyen civil szerveződésnek. Érdekes mód a fővárosiakban a legkisebb az ilyen jellegű érdeklődés: mindössze a budapesti diákok 9 százaléka tagja öntevékeny csoportnak. Összességében a diákok 46 százalékában még nem merült fel az a gondolat, hogy bármilyen civil szervezet tagja legyen. (14. sz. táblázat)

(14. sz. táblázat)

Tagja vagy-e valamilyen civil szervezetnek, egyesületnek vagy bármilyen öntevékeny csoportnak?

Nem. Még soha nem merült fel bennem a lehetőség, hogy belépjek valamilyen szervezetbe.	46%
Nem, nincs olyan ügy, amit olyan fontosnak tartanék., hogy a szabadidőmben dolgoznék miatta.	7%
Nem, de ha lenne egy számomra fontos ügy, belépnék az azt képviselő szervezetbe.	31%
Igen, tagja vagyok civil szervezetnek, vagy öntevékeny csoportnak.	12%
nem válaszolt	4%

A kérdőívkitöltők 38 százaléka passzívan ügyel a környezetére, és annak védelmére. Öröndetes, hogy nagyobb többségük (46 százalék) pedig aktívan is tesz ezért. (15. táblázat)

Mennyire tartod fontosnak a környezetvédelem ügyét?

(15. táblázat)

Igyekszem környezettudatosan élni. Ügyelek a szelektív hulladékgyűjtésre. Tagja vagyok környezetvédelmi szervezetnek.	12%
Ha tehetem megpróbálok figyelni a környezetem épségére. Részt veszek papírgyűjtésben, vagy éppen akcióban.	46%
Nem fordítok különösebb figyelmet a környezetvédelemre, de szándékosan nem szennyezem a környezetemet.	38%
Egyáltalán nem érdekel a környezetvédelem, felesleges időpazarlásnak tartom az ezzel való foglalatosságot.	1%
nem válaszolt	3%

A szabadidő eltöltéséről is kérdeztük a diákokat, az egyik legnépszerűbb kikapcsolódási formáról, a táborozásról. A kérdőívkitöltők több válaszlehetőséget is megjelölhettek, így a legkedveltebb formának az ismerősökkel, barátokkal való táborozás adódott. A kitöltők 32 százaléka viszont nem szokott táborokba járni: 12 százalék azért, mert nem ismeri a lehetőségeket, 20 százalék viszont azért, mert nem érdekli. (16. sz. táblázat)

Szoktál-e táborozni a nyáron? (adatok %-ban)

(16. sz. táblázat)

igen, egyéni szervezésben az ismerőseimmel	50	igen, tematikus táborokban (nyelvi, számítástechnikai stb.)	5
nem szoktam, mert nem ismerem a lehetőségeket	12	nem szoktam, mert nem érdekel	20
igen, középiskolai szervezésben	15	igen, a középiskolai szervezésen kívül szabadidős táborban	11

A haderő átalakításával megjelenik Magyarországon is a hivatásos katonaság. Minden harmadik fiú gondolt már arra, hogy hivatásos katonaként keresse meg kenyerét, a lányok közül pedig minden tizediknek megfordult a fejében a gondolat. A kitöltők nagyobbik hányada (61 százalék) viszont elutasítja a katonaság gondolatát. (17. sz. táblázat)

Gondolkodtál-e azon, hogy Te is hivatásos katona legyél?

(17. sz. táblázat)

igen, a terveim között szerepel	7%	semmiképpen sem	61%
igen, ha jól megfizetik	10%	nem válaszolt	4%
még nem gondolkodtam rajta	18%		

„A kutatás megállapította, hogy a legnépszerűbb emeltszintű érettségi tantárgy a történelem, a magyar nyelv és irodalom, az idegen nyelvek, illetve a matematika. A kémia kifejezetten népszerűtlennek számít.”
MTI

„Minden második magyar középiskolás az EU valamely tagországában tervez tanulmányokat, és ennél is többen tűzték ki célul a külföldi munkavállalást.”
Metro

„Nemrég látott napvilágot egy ifjúsági kutatás, amely szerint a mai fiatalok példaképei közt mindenki megtalálható; énekes, politikus, sportoló vagy színész, ugyanakkor szinte egyetlen vallási vagy világnézeti irányzat sem tudta a többséget lekötni.”
Népszabadság

„Az egyetemre készülő diákoknak mindössze 6 százaléka nem kíván egyetlen tantárgyból sem emelt szintű érettségit tenni.”
Népszava

„Politikusokról, popsztárokról, sportolókról, hazai és külföldi hírességekről kérdezték a magyar fiatalokat. A felmérés pikáns eredményeket hozott.”
Figyelőnet

„A továbbtanulni szándékozó középiskolások egyre rugalmasabban és többirányúan tervezik pályájukat, és megnőtt azok aránya akik főiskolára és egyetemre egyaránt beadják jelentkezésüket.”
24 óra

„A fiatalabbak is ugyanolyan természetességgel keresik az információkat a hálón, mint az érettségizők”
Magyar Hírlap Online

„A legtöbben a FISZ Országos Oktatási Hírleveléből tájékozódnak”
Heves Megyei Hírlap

„A végzős – 12-es – diákok célzottabban, a témára specializálódott lapból tájékozódnak a felvételig”
Edupress